

דף טו.

ח"מ סימן תח סעיף א

עין משפט א.ב.

א. אין הנזקים משתלמים אלא בראיה ברורה ובעדים כשרים ^ה.

הגה: ואין מקבלין עדות אלא בפני הבעל דין אפי' היה הוא או עדיו חולים ^י.

ח"מ סימן שמט סעיף א

עין משפט ג.

א. אחד האיש או האשה שגנבו חייבים לשלם ^ז, אבל אשת איש שגנבה אם אין הקרן שגנבה בעין או חליפיו אין לה ממה לשלם עד שתתאלמן ^ח או תתגרש.

ח"מ סימן שב סעיף א

א. שווים האיש והאשה ^ט בדיני השומרים בין שהיה הדבר השמור של איש או של אשה ^י.

ה. ממשנה בב"ק ט"ו וגמ' שם ורמב"ם בפ"ח מנזקי ממון. ולשון הרמב"ם דלא תימא הואיל ואין מצוי בארוות הסוסים ובגדרות הצאן אלא הרועים והעבדים וכיוצא בהם אם העידו ששור זה נגח או הזיק לאדם שומעין להן, אלא קמ"ל דאין הדבר כן שאין מחייבין ממון אלא ע"פ עדים כשרים שיעידו בב"ד ויחייבו ב"ד המזיק לשלם. ועיין בסי' ל"ה בסופו בהג"ה דמכח התקנה יכולים להעיד, ע"ש. ומשמע מכאן דדעת מר"ן דלא כהג"ה בסוף סי' ל"ה שהרי כאן לא הזכיר מתקנת הגאונים זו כדי לסמוך עליה, כנלע"ד.

ו. כ"כ הנ"י בפ' כיצד הרגל.

ז. מימרא דרב יהודה וכו', בב"ק ט"ו ע"א.

ח. במשנה בב"ק פ"ז ע"א.

והניזוק ע"י גניבתה יקח פסק דין עליה שנתחייבה לשלם לו קרן וכפל מיד כשיהיה לה, ומש"כ הטור עד שתתאלמן או תתגרש ויתבענה אינו רוצה לומר שאז יתבענה בדין אלא אז יתבענה לשלם הפסד שמחייב אותה. סמ"ע ס"ק ג'.

ט. אשה ששברה כלים של בעלה בפשיעה פטורה לשלם משום שלום בית, כ"כ הרא"ש והתוס' בפרק הכותב מירושלמי, וכ"כ השו"ע באבן העזר סי' פ' סעיף י"ז. אבל אם שברה אותו במזיד או נתנה אותו לאחר חייבת, מהגהות הש"ך.

ועיין במנחת אשר אבן העזר באות ל' מש"כ שם.

י. ואע"ג שהכתוב אומר כי יתן איש אל "רעהו" דיבר הכתוב בהווה.

והשווה הכתוב אשה לאיש לכל דינין שבתורה כמו שאמרו בב"ק ט"ו ע"א בברייתא שם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד.

ח"מ סימן א סעיף א

עין לעיל דף יד: עין משפט ז

עין משפט ה.

ח"מ סימן תג סעיף ב

ב. פחת הנבילה לניזק ב אבל שבח הנבילה חולקים אותו המזיק והניזק ל. כיצד, שור שוה מאתים שנגחווהו ומת והרי הנבילה שוה בשעת מיתה מאה ובשעת העמדה בדין שוה שמונים אין המזיק משלם אלא ק' ואם היה תם משלם לו נ' מגופו.

הגה: ודוקא שנודעה לניזק מ בשעת מיתה אבל אם לא נודע לו, הפחת על המזיק עד שיודע לניזק.

הגה: וי"א דה"ה אם הוזלה הנבלה, וי"ח דבהוזלה אע"פ שלא נודע לניזק הוי של הניזק נ.

ג. השביחה הנבילה והרי היא שוה בשעת העמדה בדין ק"כ הרי המזיק משלם תשעים ס, ואם היה תם משלם מ"ה ע מגופו וזהו פירוש "וגם המת יחצון" פ.

כ. מבכ"ק י' ע"ב ודריש לה מקרא בדף י"א.

ל. פלוגתא דר"מ ור"י בדף ל"ד ע"א. וכאוקימתא דר"י שם בע"ב ופסקו הפוסקים כר' יהודה.

מ. דאז היה לניזק לטפל במכירת הנבילה קודם שתתקלקל ותופחת מדמיה, ואפי' נפלה לבור דעל המזיק מוטל להעלותה ולמוסרה לניזק בדמי שוויה, היינו שהמזיק חייב ליתן ההוצאות שצריכין לתת למעלין אותה מהבור, אבל בטפול להשתדל להעלותה מוטל על הניזק, וחוזר ולוקח ההוצאות הטיפול מהמזיק. סמ"ע ס"ק ב', וכן הוא הסכמת הפוסקים.

נ. היינו שהזול הבשר מצד עצמו ולא נפחתה הנבלה מצד עצמה. דבהוזלה אין נפ"מ בידיעתו, דדוקא בנפחתה מחמת סרחון דאמרינן אילו ידע ודאי היה מטפל בה למוכרה לאלתר משא"כ בהוזלה דלא עלתה על דעתו שתזול. סמ"ע ס"ק ג'.

ס. דמה ששבחה עשרים הוא לשניהם וא"כ המזיק הרויח עשרה ומשלם תשעים מהמאה שהתחייב.

ע. דאז למזיק יש לו רביעית בריוח לפי השומא שהיה שוה מתחלה מאתים שור המזיק ומחצית הנזק של מאה הוא נ' נמצא שהוא יש לו רביעית בריוח. סמ"ע ס"ק ה'.

פ. דהיינו שבח המת יחצון ולומדים מהיתור ד"וגם" דהו"ל לומר והמת יחצון, דאע"ג דאין למזיק חלק בפחת, מ"מ יש לו חלק בריוח, דהתורה חסה על המזיק, כיון שהוא בעצמו לא הזיק אלא שורו. סמ"ע ס"ק ו'.

הגה: מ"מ אם השביחה כל כך עד שחצי השבח הוא יותר מדמי ההיזק בזה לא אמרינן דהמזיק יטול חצי השבח וירויה **ז**.

עין משפט ו. חו"מ סימן שפ"ט פ"ה ט

ט. י. מועד משלם נזק שלם מהיפה שבקרקעותיו וכל תם משלם חצי נזק מגופו של המזיק.

דף טו:

עין משפט ה. חו"מ סימן א פ"ה א
עין לעיל דף יד: עין משפט ז

עין משפט ו. חו"מ סימן שצ"א פ"ה ו

ו. חיה שטרפה בהמה או שאכלה בשר חי אורחא הוא ומשלם נזק שלם, אבל כלב שהמית **ק** כבש, וחתול שהמית תרנגולים גדולים ואכלם משונה הוא, ואינו משלם אלא חצי נזק, ודוקא בפחת שפחתה המיתה **ר** אבל דמי הנבלה אם אכלה אותה **ש** ברשות הניזק משלם נזק שלם ובר"ה משלם מה שנהנית **ת** שעל האכילה אינו שינוי שכן דרכן לאכול נבלות אפי' של בהמות גדולות.

עין משפט ז. חו"מ סימן א פ"ה א
עין לעיל דף יד: עין משפט ז

- צ.** מ"מ פטור הוא מלשלם לניזק מה שהזיק שורו, אף שאין לו ככה"ג חצי השבח וירויה. סמ"ע ס"ק ז'.
- ק.** ולא אכלה אותם שעל האכילה אורחיה וחייב כפי מה שמסיים בסוף הסעיף אם ברשות הניזק או ברשות הרבים, ממסקנת הגמ' בדף ט"ו ע"ב.
- ר.** כי לא אכלה אותה, כך דיקדק הרא"ש על המשנה דאכלה כסות, שם בדף כ' ע"ב.
- ש.** פי' אם אכלה אותה אחר שהמיתה.
- ת.** דאינו כ"כ כדמי שיווי הנבילה כמו בסעיף ח'. סמ"ע ס"ק ח'.

עין משפט זז.

הר"מ סימן שצא סעיף ו

עיין לעיל עין משפט ו

עין משפט ט.

הר"מ סימן א סעיף ה

ה ט. כל הדברים שאין דנים בהם כיום, מ"מ ביד ביה"ד * לנדות עד שיפייס לבעל הדין. וכן אם תפס שיעור הראוי ליטול * אין מוציאין מידו, ומ"מ בעינן שיביא עדים שראוי לזכות במה שתפס, אם לא שתפס בלא עדים שאז נאמן במיגו שלא תפס.

הגה: י. כל מה שאין דנים היום דיני קנסות היינו בקנסות הכתובים בתורה, אבל בקנסות שקנסו חכמים דנים תמיד וגובין כי זו * תקנתם.

עין משפט י.

הר"מ סימן יד סעיף א

א. שני בעלי הדין * שאחד אומר נלך לביה"ד הגדול ואחד אומר נדון

א. עד שיתן לו שיעור הראוי לו ואז מתירין לו אפילו לא נתפייס כ"כ הרמ"א, ועיין בסמ"ע ס"ק י"ח פלוגתא העיר שושן והסמ"ע אי מנדין על כפל וד' וה', ומ"מ אי תפס אין מוציאין מידו אבל בסי' שמ"ח בסמ"ע ס"ק י"א כתב שלדעת מר"ן כדעת הרמ"ה דלא מהני תפיסה לענין ד' וה', ובספר פעמוני זהב (אנקאוה) כתב דהכי נהוג.
ב. אך אין שמין לו לפני שיתפוס, רק אם תפס אין מוציאין ושמין לו. וכתב בגליון רע"א שנעשה ממונו בתפס וע"כ גם אם חזר המזיק ותפס ממנו בחזרה לא מהני, אבל בנתיבות בס"ק י"ב חולק וסובר דמהני שוב תפיסת המזיק. ע"ש. ואין לתפוס ע"י גוי כ"כ המהרש"ל. הביאו בנתיבות ס"ק י"א.
ועוד כתב הסמ"ע דלא מיפטר בהודאתו, אפי' הודה קודם שבאו עדים לבי"ד והוא מרמב"ן. ואם תפס בלא עדים נאמן במיגו דלא הד"ם או החזרת, גם אם אין לו עדים שראוי לו לתפוס מה שתפס, כ"כ הסמ"ע בשם המהרש"ל ע"ש.
ואם מותר לתפוס לכתחילה צ"ע דאולי לפי דעה הראשונה בשו"ע סי' ד' אסור ע"י הכאה היות ולא יכול לברר בב"ד כי אין דנים קנסות, ולדעת המהרי"ק ברמ"א שם נראה דיהיה מותר אפי' ע"י הכאה ובפני עדים, אבל שלא בפני עדים ובלי הכאה מותר אם יודע ששלו הוא נוטל.
ותפיסה מיתומים לא מהני כלל כ"כ הנתיבות ס"ק י"ב.

ג. מרדכי סוף פרק השולח, וכמו שיתבאר בסי' ב'.
ד. ולדעת הרמב"ם היינו אם הנתבע אומר כן אבל לתובע שומעין אם יש רגליים לדבר לטענותיו ללכת לביה"ד הגדול. רמב"ם פ"ג, ומסנהדרין דף ל"א ע"ב מרב ספרא אמר ר' יוחנן. והשו"ע העתיק לשון הרמב"ם דאינו מחלק בין ביה"ד הגדול לבית הועד שהוא מקום קיבוץ חכמים. אבל התוס' והרא"ש מחלקין וס"ל דעל בית הועד אמרו בגמ' דשומעין לתובע האומר לילך שם כשיש רגליים לתביעתו, ואין שומעין לנתבע האומר כן. אפי'

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כאן, כופין אותו ודן בעירו.

א. ב. אם אחד מבעלי הדין אמר כתבו ותנו לי מאיזה טעם דנתוני שמא טעיתם, כותבים^ה ונותנים לו, ואח"כ מוצאים ממנו^ו מיד מה שחייבו אותו.

א. ג. בלוח ומלוה וכן בנגזל או ניזק שיש להם עדות או ראייה לדבריו אם אמר נלך לביה"ד הגדול, ^ז שומעין למלוה, וה"ה לנגזל ולניזק, ^ח וכופין הצד שכנגד ללכת אחריו, אבל בטענות שותפין או טענות שווים ^ט אין שומעין לאחד להכריח חברו ללכת איתו לביה"ד הגדול, אלא דן עמו במקומו או נשבע ונפטר, וה"ה ^י בזמן הזה שאין ביה"ד הגדול. וי"א דבי"ד חשוב שבכל דור הוי בי"ד הגדול.

הגה: ד. נתבע יכול לדחות חברו מלדון עמו ^כ עד שלושה ימים, אבל ^ל אורח שתובע לבני העיר צריך לדון עמו מיד ולא יכולים לדחותו, וה"ה בני העיר שתובעים האורח דנים אותו מיד.

שהנתבע אומר שאני אתן לו כל הוצאותיו. אבל באומר לביה"ד הגדול שומעין גם לנתבע מ"מ בזמן הזה אין נוהגין לכפותו. סמ"ע ס"ק א'.

ה. פי' דאין צורך לכתוב לו טעמים וראיות אלא הטענות. וכאן מיירי שדנים אותו בעירו ע"י כפייה, וע"כ כותבין לו, כ"כ בסמ"ע ס"ק ב'.

ו. ואם יביא כתב מביה"ד הגדול, שטעו יחזירו לו מה שהוציאו מידו. סמ"ע.

ז. כך פירש הסמ"ע את דברי השו"ע בסעיף א' ד"ה במה דברים אמורים ע"ש.

ח. והיינו כשאין המלוה הולך בלא"ה לשם, אבל אם הולך לשם המלוה בלא"ה, גם הלוה כופה למלוה. כ"כ המהרי"ק. ועיין בש"ך ובקצות ס"ק א'. וכיום אין נפ"מ כי אין לנו בי"ד הגדול כמש"כ הרמ"א.

ט. ודעת הטור בשם ר"ת הביאו הרמ"א דאין חילוק וכל אחד גם בטענות שוות יכול לכוף חברו ללכת לביה"ד הגדול, אבל היום נהגו כל זמן שיש בי"ד בעירו אין אחד יכול לכוף כי אין לנו עכשיו בי"ד הגדול מהרי"ק.

י. אבל אם יש חכמים גדולים מומחים ורבים או במקומות שיש תלמידים שאינם כמותם אם אמר המלוה נלך לפלוני ופלוני הגדול ונדון לפניו, כופין את הלוה והולך עמו.

כ. והסמ"ע בס"ק י"ב כתב דוקא בנותן קצת אמתלא לדחייתו אז שומעין לו עד יום ג' כדינא דגמ', והטעם דלמא אניס ליה, אבל כשהוא בעיר מגדיל אותו ביום הראשון.

ל. מרדכי בשם מהר"ש ברמ"א. ומהרי"ק בשורש י"ד.

הגה: ה. התובע הולך אחר ^מ הנתבע אם הנתבע בעיר אחרת, אע"פ שבעיר התובע בי"ד יותר גדול ואפי' לנתבע יש מעות בפקדון בעיר התובע, נא"כ יכול לעכב את מעותיו ואז ^ב מודיעים לנתבע ודנים במקום שמעותיו שם.

הגה: ו. אם יש לו תביעה נגד בנו, ^ע צריך הבן לילך אחר אביו אף שהוא הנתבע.

הגה: ז. עשיר ^פ מוחזק אלם בעירו מוצאין אותו לדון בעיר אחרת, אף שהוא הנתבע ואפי' שהבי"ד שבעירו של הנתבע יותר גדול.

עין משפט כ. חו"מ סימן יא סעיף א

א. הזמנה לדין ^א נעשית ע"י שליח בי"ד, בשם שלושת הדיינים. פעם

מ. מגמ' בבא קמא דף מ"ו ע"ב מאן דכאיב ליה וכו'... ובשו"ת יביע אומר חו"מ ח"ז סי' ד' העלה דהגם שהאשה הולכת אחר בעלה מ"מ בי"ד יש לו להתחשב בה אם יש לה

ילדים קטנים ואינה יכולה לעזוב אותם לבדם ולקיים הדיון במקומה עיי"ש.
נ. פירוש שהדין נותן שיכול לעכב לו מעותיו קודם שירד עמו לדין כמ"ש בסי' ע"ג כגון אם לא יעקלם יפזרם הנתבע ולא יפרע לו, או לא יוכל להביאו למשפט. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ס. ומהרי"ק כתב דנשתרבע המנהג לעקל המעות של הנתבע בכל מקום שהם, ולפ"ז היה נראה דצריך אז לדון עמו שם עם הנתבע ג"כ בכל מקום שעיקלו, מיהו מדברי הרמ"א בסי' ע"ג סעיף י' לא משמע הכי, סמ"ע ס"ק י"ז. ועיין בסי' ע"ג מתי יכול לעכב מעותיו ואז דנים במקום שמעותיו שם, והוא מת"ה סי' ש"ה.

ע. מיו"ד סי' ר"מ סעיף ח'. ע"ש. ואם האשה צריכה ללכת אחרי בעלה גם כשהיא תובעת כמו בבן אחרי אביו, העלה בשו"ת יבי"א ח"ז סי' ד' דאם נישאת בעירו וגרה עמו זמן מה, ואח"כ עזבה לבית אביה לעיר אחרת, צריכה לבוא ולהתדיין במקומו. מ"מ בגלל הילדים הקטנים הבעל חייב להתדיין במקומו. וכן אם הנתבע ת"ח כלפי התובע העלה שם דרך ברבו מובהק התלמיד הולך אחר התובע וכדין בן שהולך אחרי אביו.

פ. וה"ה אם אינו אלם רק שהוא גדול בחכמה ומעלה או שרוב בני העיר סרים למרותו יכול הנתבע לומר שרוצה לדון בעיר אחרת, כ"כ הכנה"ג הביאו הנתובות בחידושים ס"ק י'.

צ. מבב"ק דף קי"ג ע"א ושכר ההזמנה משלם המלוה-התובע. כ"כ בש"ך.

ראשונה, שניה ושלישית. ואם לא בא בפעם השלישית מנדים אותו למחרתו.

א. ב. הלך בי"ד למקום אחר ביום שקבעו לו, ו' הולך אחריהם ואם לא הלך מנדים אותו.

יו"ד סימן שלד פעיף מוג

מוג. מג. על כ"ד דברים מנדין. א. המבזה את החכם אפי' לאחר מותו ש. ב. המבזה שליח בי"ד ת. ג. הקורא לחבירו עבד א. ד. המזלזל בדבר אחד מדברי סופרים ב, ואצ"ל מדברי תורה. ה. מי ששלחו עליו ב"ד וקבעו לו זמן ולא בא ג. ו. מי שלא קיבל עליו את הדין מנדין אותו עד שיתן כפי שפסקו ד. ז. מי שיש בידו דבר המזיק ה. ח. המוכר קרקע שלו לעכו"ם אנס, מנדין אותו עד שיקבל עליו כל אונס שיבא מהאנס לישראל חבירו ו' שהוא המצרן לעכו"ם. ט. המעיד על ישראל בערכאות והוציא ממנו ממון בעדותו שלא כדין, מנדין אותו עד שישלם מה שנתחייב ז זה ע"פ עדותו שלא כדין. י. שוחט כהן שאינו מפריש מתנות כהונה ונותנם לכהן אחר, מנדין אותו עד שיתן ח. יא. המחלל יו"ט שני

ק. אמנם חולה דאנוס היה שלא בא בפעמים הראשונות שאני. וזה הדין דהזמנת ג' פעמים במי שהיה בכפרים ונכנס ויוצא די"ל שהיה לו אונס בשתי הזמנות ראשונות, אבל בידוע שנמצא בכפר שבועיים או שלוש. קובעים לו פעם אחד בזמן הידוע ואם לא בא מנדים אותו למחרתו כ"כ בסמ"ע. וכן במצוי בעיר קובעים לו רק פעם אחת, והנתיבות כתב בס"ק ד' דהאידינא נוהגים דאפי' לאנשי אותה העיר אין מנדין אותו עד לאחר שלושה הזמנות.

- ואפשר שע"ז סומכין היום בבתי הדין שאין מוצאין ג"כ כתבי סירוב אלא אחר ג' פעמים.
- ר. כך כתב הב"י והביאו הרמ"א.
  - ש. מברכות י"ט ע"א.
  - ת. מקידושין ע' ע"ב.
  - א. שם דף כ"ח ע"א.
  - ב. ממשנה ו' פ"ה מעדויות לדברי ר' יהודה.
  - ג. מבב"ק דף קי"ב ע"ב.
  - ד. שם בדף קי"ג ע"א.
  - ה. מבב"ק ט"ו ע"ב.
  - ו. מבב"ק קי"ד ע"א.
  - ז. מימרא דרב שם בב"ק.
  - ח. מחולין קל"ב ע"ב מימרא דרב חסדא.

של גלויות אע"פ שהוא מנהג ט. יב. העושה מלאכה בערב פסח אחרי חצות י. יג. המזכיר שם שמים לבטלה או לשבועה בדברי שקר כ. יד. המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ ל. טו. המביא את הרבים לידי חילול השם מ. טז. המחשב שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ נ. ע"פ מה שהיו רגילים לקבוע בארץ ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים. יז. המכשיל העיור ס. יח. המעכב את הרבים מלעשות מצוה ע. יט. טבח שיצאה טריפה מתחת ידו פ. כ. טבח שלא הראה בדיקת סכיניו לחכם צ. כא. המקשה עצמו לדעת ק. כב. המגרש את אשתו ועשה שותפות עם גרושתו ר או במשא ומתן המביאן להזקק זה לזה כשיבואו לבית הדין מנדין אותם. כג. חכם ששמועתו רעה ש. כד. המנדה למי שאינו חייב נידוי ת.

הגה: ואין צריך לענין נידוי עדות וראיה ברורה א, אלא אומד הדעת באמיתות הדברים שהתובע טוען ברי לי ואז אפי' אשה או קטן נאמנים אם הדעת נותנת שאמת היה.

- ט. מפסחים נ"ב ע"א.
 י. שם בדף נ' ע"ב.
 כ. מנדרים ז' ע"ב.
 ל. מברכות י"ט ע"א, וביצה כ"ג ע"א.
 מ. מירושלמי פ"ג דמו"ק בעובדא דחוני המעגל שם.
 נ. מברכות ס"ג ע"א, וכדרך שהיו קובעין אז ומעברין בזמן חכמי המשנה.
 ס. מו"ק י"ז ע"א.
 ע. מירושלמי פ"ג דמו"ק.
 פ. מסנהדרין דף כ"ה ע"א.
 צ. מחולין דף י"ח ע"א.
 ק. מנדה י"ג ע"ב.
 ר. מכתובות כ"ח ע"א.
 ש. ממו"ק י"ז ע"א.
 ת. שם.
 א. ממהרי"ק בשורש ק"כ, ממו"ק דף י"ז ע"א דת"ח עביד דינא וכו'.

ח"מ סימן תט פעיף ג

עין משפט מ.

ג. אסור לאדם לגדל כלב רע א"כ הוא קשור בשלשלאות של ברזל ב. ובעיר הסמוכה לגבול מותר לגדלו וקושרו ביום ומתירו בלילה.

הגה: וי"א דעכשיו שאנו שרוין בין הגוים ואומות בכל ענין שרי, ופוק חזי מאי עמא דבר. מיהו אם הוא כלב רע שיש לחוש שיזיק בני אדם אסור לגדלו א"כ קשור בשלשלאות של ברזל.

ח"מ סימן תכז פעיף ח

ח. כל מכשול שיש בו סכנת נפשות מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה שנאמר "השמר לך ושמור נפשך" ואם לא הסירם ביטל מצות עשה ועבר על לאו "דלא תשים דמים".

ח"מ סימן שפ"ט פעיף ו

עין משפט נ.

ז. חמשה מעשים תמים א יש בבהמה ואלו הן, הבהמה אינה מועדת מתחילתה לא ליגח ולא ליגוף ולא לנשוך ולא לרבוץ על כלים גדולים ולא לבעוט, ואם הרגילה עצמה בשינוי של אחד מהם נעשתה מועד לאותו דבר ד.

אבל השן מועדת מתחילתה לאכול הראוי לה ה, והרגל מועדת מתחילתה לשבר בדרך הילוכה ו.

ח"מ סימן שפ"ט פעיף ח

עין משפט ס.

ט. חמשה מיני חיות מועדים מתחילת ברייתן להזיק ז אפי' הם בני

ב. שם במשנה, ואם קשור בשלשלאות של ברזל דאז אין טעם שינשוך וגם הטעם שנוכח ועי"ז מפילות הנשים מיראתו אין כאן מכיון שידועות שהוא קשור בשלשלאות אין מתיראין ממנו ואינן מפילות. סמ"ע ס"ק ה'.

ג. שם במשנה נתבאר בדף ט' ע"ב.

ד. אבל לא לאחר שאם הועדה ליגח לא הועדה לישך. שם בגמ' ט"ז ע"ב.

ה. במשנה י"ט ע"ב שם.

ו. במשנה י"ז ע"א.

ז. במשנה ט"ו ע"ב בת"ק.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

תרבות, וע"כ אם המיתו או הזיקו בנגיחה או בנשיכה ודריסה וכיוצא חייב המזיק בנזק שלם, ואלו הם, הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס, וגם הנחש שנשך ואפי' היה בן תרבות.

הגה: י"א דדוקא הנחש מועד לכל מיני היזיק אבל האחרים אינן מועדין אלא במה שדרכן בכך ^ח כגון ארי לדרוס והזאב לטרוף אבל איפכא לא.

ח. טור בשם ר"י והרא"ש.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com